

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum LX. Cum cessante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

SUMMARIUM.

1. Expediit contrahi licentiam appellandi.
2. Appellatio ab interlocutoria non valet, nisi expressa causa probabili.
3. In rescriptis ad lites ratio habetur temporis presentationis eorum.
4. Litera secunda prevalere prioribus non presentatis, etsi illa harum nullam mentionem faciant.
5. Appellatione ab interlocutoria instituta, Iudex ad quem principalem causam definire potest.
6. In causis maioribus semper appellari potest ad Papam, nulla etiam expressa causa.

Not. I. Expediit ut appellandi licentia non nihil contrahatur, partim ut Iudicibus honor debitus tribuatur, partim ut labores & expensae litigantium minuantur.

Not. II. Appellatio ante sententiam definitivam seu ab interlocutoria non valet, nisi expressa causa probabili, quae, si probeatur, legitima reputabitur, consentit *Clement. 5. h. t.*

Not. III. In rescriptis ad lites attendendum est tempus praesentationis eorum, ita ut ordinarius Iudex non impediatur, aut praeveniatur per literas delegationis ab una parte impetratas, nisi praesentatae sint, quando quidem favorabilior est jurisdictio ordinaria quam extraordinaria & delegata, secundum *gl. receptum. in c. 1. verb. processus. de rescript. in 6.* Praeterea literae secundae, etsi nullam mentionem faciant priorum literarum, prevalere debent prioribus non praesentatis, & ita secundum quosdam limitari debet *cap. 3. De rescriptis*, ubi habetur: quod literae secundae subreptitiae sint, si prius datarum mentionem non faciant; nam, ut ibi dixi, literae posteriores non sunt irritae ipso jure, sed ope exceptionis; talis autem excipiendi licentia non conceditur, si impetrans literas delegato non praesentaret, dummodo potuerit praesentare; sin autem legitime impeditus fuit, imputari ipsi non debet. *Reg. 4. in 6. & tradit Franc. hic circa gl. 4.*

Not. IV. Si appellatio ab interlocutoria ad Iudicem ad quem justificata sit, i. e. facta censeatur ex causa legitima & probabili, tunc

etiam principalis causa ad ipsum devoluta censetur, ita ut eam perinde ac prior Iudex, in cuius locum veluti succedit, cognoscere & definire possit. Sin autem appellatio ad Iudicem ad quem, non justificetur, tunc appellantem in expensis condemnare debet, & causam remittere ad Iudicem a quo, praeterquam si is appellationi detulerit, ideoque jurisdictionem veluti abdicavit. *c. Appell. 5. h. t. 6.*

Not. V. In causis maioribus, seu quae Sedis Apostolicae specialiter reservatae sunt, semper appellari potest ad Papam, nulla etiam expressa ratione, siquidem haec ratio sufficit, quod sit causa una ex maioribus, circa quas inferiores se non immiscere debent Iudices, vide quae dixi in *c. 4. de offic. leg. & quae dicuntur in c. 3. de baptism.*

CAPITULUM LX.

Cum cessante.

PARAPHRASIS.

Iudex seu Ordinarius, seu Delegatus aliquid comminando aut interlocuendo, partem litigantem gravavit. Quamobrem ea appellavit, sed Iudex a quo saniore usus consilio a gravamine desistit. hoc casu ait Innocentius. quod in causa procedere possit perinde ac si gravamen non intercesserit, propterea quod celsate causa cesset effectus, dummodo Iudex non ex alia causa legitima suspectus sit.

SUMMARIUM.

1. Cessante causa finali adequata cessat effectus: si dua sint causa eiusdem dispositionis, & una cesset altera manente, consistit dispositio.
2. Etiam a comminatione gravaminis inferendi per jurisdictionem, appellari potest.
3. Enumerantur Casus, in quibus etiam post sententiam latam definitivam Iudex cognoscere, aut reuocare possit.

Not. I. Cessante causa finali ac principali, cessat etiam effectus eius. Exemplum est, hic appellatio interponitur a gravamine, ut aboleatur, si itaque Iudex a quo appellat-

pellatum, cesset à grauamine, seu illud reuocet, cessare debet appellatio. Consequenter Iudex in causa procedere potest. Et procedit hæc Regula, cessante causa &c. si causa, propter quàm actus fit, aliùsve effectus sequitur, vnica sit, seu adæquata, sin autem duæ causæ, & vna cessante altera non cesset, tunc distinguendum, num vna sufficiat ad effectum producendum, aut sustinendum; hoc casu subsistit actus seu effectus, §. *affinitatis institut. de nuptiis*. vbi rubrica ait: si duæ sint rationes eiusdem dispositionis, & vna cesset, alterâ manente, consistit dispositio, an verò vna illa causa, quæ remanet, non sufficiat, tunc actus seu effectus corrui, vti docui *l. 1. ff. de iur. 4. c. 22. n. 23.*

Adverte autem sermonem tantùm esse de appellatione à grauamine, seu interlocutoria, at verò definitiuâ sententiam Iudex ordinariè reparare, aut reuocare non potest, quia siue benè, siue malè iudicârit, officio functus est. *l. Iudex ff. de sent. & rejud.*

Nôr. II. Non tantùm appellari potest à sententia Iudicis interlocutoria, sed etiam à comminatione grauaminis inferendi per jurisdictionem: v. g. si comminetur Iudex capturam, aut torturam.

2. His adde quòd in quibusdam casibus etiam post sententiam definitiuam latam Iudex cognoscere, aut reuocare possit, quos leges apud Bald. *l. 1. c. sententiam rescind. non posse, Alexand. de Nauo. hinc n. 23.* 1. Si notoriè constet de iniustitia sententiæ, aut ex partitis confessione, secundùm doctrinam Innoc. in cap. *Quia pleriq. n. 3. de immunit. Ecclesiarum*. Ratio est, quia si notum est, aut in confesso, sententiam esse iniustam, non potest eius executionem petere is, pro quo lata est, sed neque ipsemet Iudex eam exequi poterit, quia iniustitiam suam magis auget & confirmaret. Vide *c. Cum inter. 13. de rejudic.*

2. In causis criminalibus, matrimonij, aliisque, in quibus ob peccati periculum sententia non potest transire in rem iudicatam, Iudex malè à se latam sententiam retractare debet. *c. Lator. 7. c. Cõsanguinei. 9. de re judic.*

3. Sententia retractari potest per viam restitutionis in integrum. *l. Divm. 33 ff. de re jud. c. 1. de in integrum restit. in 6.*

4. Si sententia lata sit officio Iudicis nobili, reuocari eam posse, docet Bart. in *l. 1. §. ult. ff. de pratoria stipulat. Alex. hinc n. 45.*

CAPITVLVM LXI.

Cum speciali.

PARAPHRASIS.

Innocentius II. in Concil. Lateranensi I. præfatur quòd jam antea in Ecclesia constitutum sit, ne quis excommunicationem in aliquem, nisi præmissa competente comminatione promulget, Verùm ne hac occasione commonitus per frustratoriam recusationem, aut appellationem declinare queat, ideò statutum hoc concedit, quòd, volens Iudicem vt suspectũ recusare, coram eodem causam suspicionis explicare debeat, postea vnà cum adversario, vel si adversarium non habeat cum Iudice, consensu communi, arbitros eligere; sin autem consentire non possint, tunc vna pars vnum, altera alterum arbitrum sine malitia designet, qui de causa suspicionis cognoscat: Hi arbitri si in vnam sententiam concordare non possint tertium eligant, vt quod duo ex his tribus iudicârint, firmum sit, sciântque se ad hæc fideliter exequenda graui obligatione præcepti teneri. Si itaque causa suspicionis ac recusationis, coram arbitris legitimè probata non sit, Iudex suâ jurisdictione vtetur, sin autem probata, tunc Iudex ex consensu recusatoris, idoneæ personæ causam committat, vel ad Superiorem transmittat, vt is secundùm iura procedat, & definiat.

SUMMARIUM.

1. Excommunicatio ab homine ferri non potest in aliquem, nisi præcedente canonica monitione.
2. Et hæc trina esse debet, vel vna, saltem vt censura sit licita.
3. Iudex aut Prælatus Præcepta sua à comminatione censura non incipiat, nisi culpa aliqua vel mora satisfaciendi antecesserit, vel